

ПОСЛАНИЕ ДО РИМЛЯНИТЕ

V. ОТХВЪРЛЯНЕТО НА ИУДЕИТЕ И ОБРЪЩАНЕТО НА ЕЗИЧНИЦИТЕ (РИМ. 9 - 11 гл.)

В Рим. 9-11 глава ап. Павел обяснява обстойно причините, поради които евреите са отхвърлени от Бога. Не пропуска да изясни и значението, което има това отхвърляне в Божия план за спасение на човечеството, а накрая пророчески разкрива бъдещата съдба на богоизбрания народ.

Преди да изобличи за неверието им, ап. Павел засвидетелства своята дълбока обич към тях – като към едноплеменници и сънаследници на Божиите обещания. Дълбочината на тази любов се измерва с готовността да пожертвува за тях своето спасение. Той е готов да се отлъчи от Христос, да се лиши от общение с Църквата, да се подложи на проклятие и на Божия гняв, а следователно и на вечна гибел, ако това ще бъде прието като удовлетворителна жертва от Божията правда за спасението на братята му по плът – неповярвалите иудеи. В любовта той се оказва подражател на Мойсей, който също молил Бога да го изличи от книгата на живота, за спасението на Израил (вж. Изх. 32:32) и се оприличава на Христос, подложил се на проклятие, за да избави човечеството от законната клетва (Гал. 3:13).

Изпълнение на Божиите обещания

Според ап. Павел отхвърлянето на иудеите не трябва да се разглежда като нарушение на Божиите обещания. Ако не всички се спасяват, оттук не следва, че Бог е излъгал в обещанията, дадени на отците. Това, което Бог е казал, го е изпълнил, макар някои да не разбират това. Най-напред ап. Павел обяснява, че **не всички, които произлизат по плът от Авраам са негово семе** (Рим. 9:6). Неговият син Исаак се родил не по закона и по силата на природата, но по силата на обещанието (Бит. 18:10) - така че той е роден по словото Божие. Такива са и тези, които са Авраамово семе – потомци, родени в Бога от вярата. Ап. Павел напомня на иудеите, че Бог ги е призовал преди всичко поради милостта Си, а не заради

някакви техните мними предимства пред другите народи. Всичко това е по волята на Призоваващия и не подобава на човек да търси сметка на Бога за Неговия избор.

За пример ап. Павел посочва библейския разказ за Иаков и Исак, в който по-малкият брат е бил избран пред по-големия по Божия воля, не по добродетели – преди двамата да са проявили своята воля чрез дела. По подобен начин Бог отхвърлил иудеите и избрал езичниците – не заради добродетелите им (защото всички били подвластни на греха), а по Своята милост и правда. Бог е справедлив по отношение на езичниците и по отношение на иудеите – **„който е за помилване, ще го помилвам, и който е за съжаляване, ще го съжalia“** (Рим. 9:15; Изх. 33:19). Привеждайки толкова много примери от Свещ. Писание, ап. Павел иска да убеди слушателите си, че те не трябва да дирят сметка от Бога за Неговия избор. Божиите разпоредби и съдби са известни единствено Нему и са непостижими за човешкия разум. По-нататък апостолът привежда Божиите думи, изречени чрез прор. Осия – **„ще нарека Мой народ оня, който не беше Мой народ, и възлюбена – невъзлюбената“** (Ос. 2:23). Тук става дума пророчески тъкмо за това как Бог ще направи Свои езичниците, които преди са Му били чужди, така както е избрал по-напред и Израил за Свой народ. Ако е избрал едните не по техни заслуги, то какво Му пречи да избере и другите? По-нататък ап. Павел привежда думите на прор. Исаия, които разкриват истината, че не всички израилтяни ще бъдат спасени, а само достойните за спасение – **„ако броят на синовете Израилеви бъде колкото морският пясък, остатъкът само ще се спаси“** (Ис. 10:22-23). Остатъкът, за който се говори тук, са апостолите и християните от средата на иудеите. Те са наченка на бъдещото обръщане на Израил. Без тях целият Израил би бил мъртъв за Царството Божие.

По-нататък апостолът ясно обяснява причината, поради която езичниците ще бъдат спасени, а иудеите отхвърлени – **„затова, че търсеха не от вярата, а като че от делата на закона“** (Рим. 9:32). Ето защо иудеите не придобили праведност, макар и да се стремили към нея. Те търсели оправдание не във вярата, а **„като че от делата на закона“**, т.е. лицемерно. Вглеждайки се в закона, иудеите се препънали в Христос – т.е. в стремежа си да изпълняват закона, те не повярвали. Христос, Който е основа и опора на закона, станал Камък за препъване и съблазън, поради разположението на сърцата на неповярвалите.

Вината на неповярвалите иудеи

Следващата глава от Посланието на ап. Павел до Римляни е посветена на вината на иудеите. Преди да ги обвини, апостолът засвидетелства голямата си обич към тях и постоянната му молитва те да бъдат спасени. Отначало той говори за тяхната ревност по Бога и сякаш ги хвали – **„те имат ревност по Бога, ала не по разум“** (Рим. 10:2). Иудеите ревнуват за закона, като не желаят да разберат, че той е престанал и се е изчерпил. По-нататък разкрива упорството им в това да утвърдят своята праведност – праведност чрез закона, основана върху собствените им дела. Това им попречило да се покорят на Божиата праведност, която е от вярата. **„Завършек на закона е Христос“** (Рим. 10:4) – казва ап. Павел, т.е. това, което законът не успял да извърши – оправдаването на човека, го е извършил Христос. Делата по закона не спасяват, затова, ако искаш да се спасиш е нужно – вяра от сърцето и изповядване от устата. Макар вярата да оправдава в ума, съвършеното спасение зависи от изповядването ѝ – защото тогава вярата просиява и принася полза на мнозина.

Укорът към иудеите е преди всичко заради това, че не са приели благовестниците, пратени от Бога – св. апостоли, защото **„вярата иде от слушане, а слушането – от слово Божие“** (Рим. 10:17). Иудеите непрекъснато искали чудеса, дори искали да видят възкресението. Затова ап. Павел им напомня, че вярата иде от слушане и не трябва да искаме нищо повече от това, защото е слушане не на обикновени думи, а на Божието слово. Гласът на проповедта достигнала **„до краищата на вселената“** и въпреки това иудеите не разбрали. Те трябвало да разберат, че се проповядва Христос, ако не чрез самата проповед, то чрез обръщането на езичниците. **„Аз ще възбудя у вас ревност чрез тия, които не са народ, и ще ви раздразня чрез неразбран народ“** (Второз. 32:21), казва пророчески Мойсей на иудеите. За да нямам право да кажат на Бога: езичниците Те намериха, а с нас Ти не искаше да общуваш, пророкът добавя думите от Ис. 65:2 – **„весден простирах ръцете Си към народ непослушен и упорит“**, т.е. Бог им казва: Аз всеки ден ви призовавах, но вие не послушахте. Оттук става ясно, че иудеите и чували, и знаели, но не искали да се покорят. В това се състои и тяхната вина – че упорито се противели на Божиата воля, която ги призовава към спасение чрез вярата.

Бъдещото обръщане на Израил

В гл. 11 на Посланието до Римляни ап. Павел разкрива бъдещето на богоизбрания народ и истината, че Бог не е отхвърлил безвъзвратно Своя народ. Да, Израил е народ непослушен и вироглав, но това не означава, че Бог няма да изпълни обещанията си над него. Не само самият ап. Павел, но и голямо множество са повярвалите от средата на иудеите. Като припомня случилото се с прор. Илия и т.нар. остатък с верни на единия Бог, ап. Павел още по-твърдо уверява, че и в настоящето време се е запазил остатък. Бог отхвърля онези, които Му се противят и оставя за Себе Си достойните – **„и в сегашно време, по избор на благодатта, запази се остатък”** (Рим. 11:5), т.е. както по свободната воля на избиращите, така и като Божий дар. Той отново обвинява тези, които не са откликнали на Божия зов и сякаш казва – Ето, Бог не иска от вас трудове и дела, защо тогава не искате да се спасите? Тези, обаче, които са искали, са се спасили и те представляват вече Божия народ. По този начин Бог не е отхвърлил Своя народ, оказал се достоен за спасение.

„Нима се препънаха, за да паднат безвъзвратно? Съвсем не... Но чрез тяхното падане дойде спасението за езичниците, за да се възбуди в тях ревност” (Рим. 11:11). Спасението става достояние на езичниците едва когато иудеите са се препънали и не са повярвали. По реда следвало да се спасят първо иудеите, а след това езичниците. След като първите се оказали невярващи, били избрани езичниците. Ап. Павел иска да каже следното: Ако с падането си иудеите са приготвили спасението на езичниците и са им принесли полза, то колко повече ще бъде, когато се обърнат към Бога и се спасят. **„Ако тяхното отхвърляне е помирение за света (с Бога – ск.м), то какво ще бъде приемането им, ако не възкресение от мъртви?”** (Рим. 11:15). Ап. Павел утешава иудеите, като при това не пропуска да усмири и надменността на езичниците, като им признава, че ги хвали само, за да предизвика ревност у събратята си и така да ги привлече към спасение. На християните от средата на езичниците той казал, че са **„присадени клони”**, затова не трябва да гордеят над тези, на чието място стоят. **„Те поради неверие се отчеснаха, а ти чрез вяра се държиш: не мисли високо за себе си, а имай страх”** (Рим. 11:20). Езичниците са избрани на мястото на иудеите не поради това, че иудеите са съгрешили, но заради вярата, която са показали. **„Имай страх”** - казва, защото присаждането не е дело на природата, а на вярата и **„ако Бог не е пощадил природните клони, гледай да не би и тебе да не пощади”** (Рим. 11:21). Всичко е дело на Божията благодат, затова и **„те, ако не пребъдат**

в неверие, ще бъдат присадени, защото Бог е мощен пак да ги присади” (Рим. 11:22), защото **„колко по-лесно тия, естествените, ще бъдат присадени на своята маслина”**. В края на словото си ап. Павел разкрива докрай тайната за спасението на Израил – **„ожесточението у Израиля стана частично, докле да влезе цялото множество езичници, и по такъв начин целият Израил ще се спаси”**, т.е. от евреите не всички повярвали, докато се спасят всички предузнати от Бога езичници, след което и целият Израил ще се спаси - след като повярва, разбира се. Бог може да ги спаси и очисти, но за това е нужно те да повярват. Помилването, с което са се удостоили езичниците, ще бъде помилване и за иудеите, защото те ще се съревновават с тях и ще повярват. Словото си ап. Павел завършва с думи на възхвала на неизследимите Божии съдби – недостижими за човешкия ум, но необятни откъм милост и блага за всички грешници.

Използвана литература:

- 1. Попов, Хр. Изяснителен преглед на апостолските послания и Апокалипсиса, София, фототипно изд., София, 1990.**
- 2. Блаж. Теофилакт, Архиеп. Български, Тълкувание на посланията на св. ап. Павел, Св. Гора, 2003**